

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2022-44-01

09.05.2024.

INFORMĀCIJA PAR LIETU Nr. 2022-44-01

“Par Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam”.

Satversmes tiesa 2024. gada 13. maijā plkst. 10.00 tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos turpinās izskatīt lietu Nr. 2022-44-01 “Par Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam”.

LIETAS DALĪBNIKI

- Pieteikuma iesniedzēja: sabiedrība ar ierobežotu atbildību “UNISTARS”.
- Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu: Saeima.

APSTRĪDĒTĀ NORMA

- Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītā daļa (turpmāk – apstrīdētā norma) noteic: “Elektronisko sakaru komersants ir tiesīgs nodot vai iznomāt tikai tādas ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, kuras tas ieguvis konkursa vai izsoles rezultātā par maksu.”

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmais teikums: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

- Satversmes 105. pants: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

PIETEIKUMA IESNIEDZĒJAS APSVĒRUMI

Pieteikuma iesniedzēja ir elektronisko sakaru komersants, kas ieguvis radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības tostarp uz ierobežotām radiofrekvenču joslām. Tā vēlas nodot vai iznomāt šīs lietošanas tiesības kādam no mobilo sakaru operatoriem, lai tādējādi gūtu iespējami lielāku mantisku labumu no savām lietošanas tiesībām uz tām. Tomēr apstrīdētā norma to liedz, jo Pieteikuma iesniedzēja šīs lietošanas tiesības nav ieguvusi konkursa vai izsoles rezultātā par maksu.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam. Pieņemot apstrīdēto normu, neesot ievērots labas likumdošanas princips. Proti, apstrīdētā norma neesot saskaņota ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra direktīvas (ES) 2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (turpmāk – Direktīva 2018/1972) prasībām. Tāpat neesot vērtēta tās iespējamā ietekme uz konkurenci radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību izmantošanā 5G pakalpojumu attīstīšanai un nodrošināšanai nākotnē. Apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums neesot piemērots leģitīmā mērķa sasniegšanai, un pastāvot citi līdzekļi, ar kuriem vismaz tikpat efektīvi varot sasniegt ierobežojuma leģitīmo mērķi. Turklāt ierobežojums nodot bez maksas iegūtas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības kavējot radiofrekvenču spektra efektīvāku izmantošanu, tādējādi tieši novedot pie radiofrekvenču spektra, kas ir ierobežots nacionālais resurss, izšķērdēšanas un neefektīvas izmantošanas.

Arī attiecībā uz apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka ar apstrīdēto normu radītā atšķirīgā attieksme nerasniedz tās leģitīmo mērķi. Tāpat no apstrīdētās normas izrietošā atšķirīgā attieksme neesot nepieciešama leģitīmā mērķa sasniegšanai un neesot arī atbilstoša.

INSTITŪCIJAS, KAS IZDEVUSI APSTRĪDĒTO AKTU, - SAEIMAS – APSVĒRUMI

Saeima uzskata, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, savukārt tiesvedība par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105. pantam būtu izbeidzama.

Atbildes rakstā norādīts, ka apstrīdētā norma nedz atņem, nedz ierobežo Pieteikuma iesniedzējai iespējas turpināt savu komercdarbību, tiešā veidā izmantojot tai piešķirtās radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības un gūstot no tām labumu. Pieteikuma iesniedzējas ekonomiskās intereses, kuras ir saistītas ar peļņas gūšanu nākotnē tās iecerētajā veidā, neietilpstot Satversmes 105. panta tvērumā un tādējādi neesot konstatējams Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārums.

Pieņemot apstrīdēto normu, likumdevējs esot izmantojis tam Direktīvas 2018/1972 51. panta 1. punkta otrajā rindkopā piešķirto izvēles brīvību. Turklāt apstrīdētās normas pieņemšanas procesā neesot pieļauti būtiski likumdošanas procedūras pārkāpumi. Apstrīdētajā normā ietvertajam pamattiesību ierobežojumam esot divi leģitīmie mērķi – citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības (valsts) labklājības aizsardzība. Tāpat minētais ierobežojums esot piemērots, nepieciešams un atbilstošs leģitīmā mērķa sasniegšanai. Proti, likumdevējs esot līdzsvarojis Pieteikuma iesniedzējas intereses ar citu personu un sabiedrības labklājības interesēm.

Attiecībā uz Satversmes 91. panta pirmo teikumu Saeima norāda, ka no apstrīdētās normas izrietošajai atšķirīgajai attieksmei esot objektīvs un racionāls mērķis. Proti, maksājumus veikušie elektronisko sakaru komersanti, atšķirībā no Pieteikuma iesniedzējas, neatrodoties tādā situācijā, kad tie varētu negodprātīgi gūt peļņu un iedzīvoties no valstij piederoša, ierobežota resursa. Atļauja radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības nodot vai iznomāt tiem elektronisko sakaru komersantiem, kuri tās ieguvuši pēc pieprasījuma un bez maksas, nozīmētu nevienlīdzīgu nostāju pret citiem elektronisko sakaru komersantiem un neatbilstu ne valsts un sabiedrības, ne citu elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus dalībnieku interesēm.

PIEAICINĀTĀS PERSONAS

Lietā savu viedokli jau snieguši un uz tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos aicināti: Tieslietu ministrija, Satiksmes ministrija, Konkurences padome un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija.

Uz tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos viedokļa paušanai aicināti arī: Latvijas pārstāve starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās, *Dr. iur.* Lauris Rasnačs un valsts akciju sabiedrība “Elektroniskie sakari”.

Persona, kas savu viedokli sniegusi rakstveidā: Latvijas Republikas tiesībsargs.

TIESAS PROCESS

Lietas Nr. 2022-44-01 izskatīšana tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos tiks turpināta 2024. gada 13. maijā. Tiesas sēde notiks klātienē.

Interesenti tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos varēs vērot tiešraidē Satversmes tiesas mājaslapās un tiesas YouTube kontā.

Tiesas sēdes laikā lietas dalībnieki izklāsta lietas faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu, tiek uzklusītas pieaicinātās personas, tad seko tiesas debates un replikas. Tiesas sēde beidzas ar tiesas sēdes priekšsēdētāja paziņojumu par to, kad tiks pasludināts spriedums. Nolēmumu pieņem ne vēlāk kā 30 dienas pēc pēdējās tiesas sēdes.

Par nolēmuma pasludināšanas dienu un laiku tiks izsūtīta preses relīze un informācija tiks publicēta Satversmes tiesas mājaslapā sadaļā "Jaunami", kā arī sadaļā "Lietas" pie šīs lietas numura.